

tako n. pr. njegov brat Viljelm, neka Ana Torcsky in mnogo drugih. Ljudje, ki so na neurtudno prigovarjanje Drozdovih agentov, farških sleparjev in Drozdovih časnikov svojo težko prihranjeno gotovino pri tej hranilnici založili, so isto zgubili, smuknila je v žep klerikalnih požeruhov, brezvestnih sleparjev in oderuhov. Najobčutljivejše so bili pri tem polomu prizadeti nižji stanovi, kmečko ljudstvo in priprosti delavci. Več teh zapeljanih nesrečnežev si je vzelo življenje, ko so zvedli, da so izgubili ves svoj prihranek.

Ta pravda je jasno pokazala, kako si znajo klerikalni predrzneži in zvijačniki nevednost ljudstva v svoj prid obrniti, njega lahkovernost izkoriščati, samo da si utešijo svoj pohlep ter napolnijo svoje nenasitne mavhe. Ubogi kmet, revni delavec si pritrga vsak priboljšek, da bi si zamogel za svoje stare dni ali pa za svoje otroke nekaj malega prihraniti, lahkoverno se uda sladkim in vabljivim besedam klerikalnih zvitoglavcev, zaupljivo vloži svojo gotovino v toli hvallisano in priporočano hranilnico, ki nosi ime narodnega svetnika; toda kaj je posledica njihovi lahkovernosti in neprevidnosti — zguba njihovega imetja. Ostane jim samo prepričanje, da so se udali namesto poštenim in zaupanja vrednim ljudem, samim nesramnim goljufom, požeruhom, če ne roparjem.

Med tem, ko so vložitelji živeli pri samem krompirju in sočivju, pa še morebiti ta jedila zavživali nezabeljena, samo da bi si zamogli za prihodnost nekaj malega prihraniti, dajali so uni sleparji razkošne pojedine ter so v družbi priliznenih, malopridnih tovarišev in lahkoživnih, potratnih žensk zapravljali prihranjeni denar svojih vložiteljev, ki so si ga tako-rekoč od ust pritrkali. Mogoče da so šestokrat o zimskem času zmrazovali, ker si niso privoščili primerne obleke, ali dovoljne kurjave, samo da bi kak goldinarček prištedili in ga v hranilnici sv. Venceslava založili.

Komur se pri razkritju te pravde, teh dejstev še niso oči odprle, tistemu res ni mogoče pomagati. Jasno je in razvidno, da so klerikalci in njih podrepaniki najnevarnejši sovražniki ljudstva, ne samo v duševnem, temuč tudi v gmotnem oziru. Potuhnjen nasprotnik je vmiraj nevarnejši, kakor odkrit, očiten; čim bolj in čim dalje ti on zna svoje nakane prikrihati, tem gotovejše si izgubljen; čim večjo veljavo si on zna v tvojih očeh pridobiti, tem preje mu podležeš.

Resnično je, da je duhovski stan ugleden; vzvišen, toda posamezni njegovi udje ga na nesramen, prokletstva vredni način zlorabijo. Dušno pastirstvo je nekaterim postranska reč, le pripomoček, da zamorejo svoje nesramne nakane izpeljavati; politika je njih glavni poklic — izkoriščevanje, sleparstvo, oderušto — njih posel, požerušstvo, razkošnost, bogastvo pa njih cilj.

Pater Drozd, ta volk v ovčji obleki, ta ničvrednež v duhovniški suknji, je s svojimi sokrivci od sodnega dvora sicer v sedemletno težko ječo obsojen, a kdo povrne zapeljanemu ljudstvu škodo, kdo obriše oškodovancem njih solze? Škandal je pregrozen, da bi ga zamogli našim cenjenim čitateljem dovolj značilno pojasniti. Pravična jeza mora vsacega popasti, ako pomisli in prevdari, s kako predrznostjo so ti hinavci znali ubogo ljudstvo v svoje zanjke vloviti ter nagrabljeni plen hladnokrvno požreti.

Lahkovernost in prevelika zaupljivost ljudstva sta največ pripomogli, da se je goljufom tako z lahka posrečilo, toliko žrtev v svoje mreže ujeti. Ubogo ljudstvo pač šestokrat misli, da je za poštenost kakega podjetja dovolj poroštva, ako vidi zraven osebe v farški suknji. Da temu ni tako, temuč da zna reč tudi ravno narobe stati, je pokazal zopet očitno proces proti hranilnici sv. Venceslava v Pragi. V slepem zaupanju v klerikalno poštenost in odkritosrčnost je na tisočine ubogih ljudi zgubilo svoj imetek, nekateri celo pamet in življenje.

Z zavzetjem in grozo bode večina ljudstva spoznala, kam ga je dovedla klerikalna nadvlada in spoznati mora, da ne gre, se dalje klanjati klerikalnim sebičnežem, ki gledajo vedno le na svoj dobiček in na svoj vpliv, za težnje ljudstva pa se ne brigajo in za njega blagor jim ni mar. Prišel bode čas, če tudi pozno, da bode ljudstvo tem izkoriščevalcem in lakomnežem obrnilo hrbet ter se postavilo na lastne noge, spoznalo bode, da bodejo le tedaj prosti klerikalnih verig in spon, ako se krepko in odločno primejo naših naprednjaških načel in nazorov.

Podali smo vam v predstojećem kratke črtice iz dotičnega, klerikalno stranko tako značilnega procesa zato, da bi vi, dragi čitatelji, sami presodili in spoznali, ali imamo mi prav, ki vam to objavimo, ali „Fihpos“ in njegovi sovrstniki, ki o tej zadevi — molčijo.

Spodnje-štajerske novice.

Ptujska mestna hranilnica je imela leta 1893 prometa 8.700.000 kron, v letu 1902 pa 20.603.000 kron. 1893. leta so znašale vloge 2.680.000 kron, v letu 1903 (dne 1. jul.) pa 5.500.000 kron; rezervni fond je znašal v letu 1893 291.000 kron, v lanskem letu pa še zmiraj 298.000 kron, akoravno so se v zadnjih letih dovolila velikanska darila v skupnem znesku 219.137 kron. Hranilnica stoji na tako trdnih nogah in je tako dobro urejena, da zasluži popolno zaupanje.

Vojak na božičnem dopustu usmrten. Štefan Ekart od pionirskega bataljona št. 15 v Klosterneuburgu je na Štefanov večer kot na svoj god pil z drugimi fanti v krčmi Janeza Lešnika pri St. Janžu na Dravskem polju. Črez nekaj časa je nastal med pivci zaradi neke malinkosti prepir in eden fantov, mizarski pomočnik Anton Inhart,

je pehnil vojaka tako nesrečno, da je ranjenec čez pol ure potem umrl. Ko se je spoznalo, da je vojak težko ranjen in da bode moral najbrž v kratkem umreti, dal ga je krčmar Lešnik v hlev prenesti. Poslali so po duhovnika, kateri je tudi kmalo prišel, a zahteval je, da se naj spravi umirajoči na kak primernejši kraj, ker se ne spodobi in on tudi ne sme v hlevu sv. zakramente deliti. Ker se mašnikovi zahtevi ni ustreglo, je ta s zadnjo popotnico spet odišel in ranjenec je moral brez tolažbe sv. vere umreti. — No krčmar in župan Lešnik, Vi pa pač poznate pravo krščansko ljubezen do bližnjega! Ja, klerikalci ste pač prav rahločutni in milosrčni ljudje!

Mladi tatje. V Celju se je nekaj šterkolinov, ki še šoli niso odrasli, združilo v bando, ki je kradla kakor srake. Glava temu društvu je bil neki Karol Drager, jako prebrisan in potuhnjen dečko enajstih let. Različne tatvine so znali na tako zvit način izpeljati in ukradeno blago tako varno spraviti, da dolgo časa ni bilo mogoče, tem lisjakom na sled priti. Konečno so jih vendar zasačili ter sodnji izročili. Največo zaslugo ima pri zasleditvi teh malopridnežev mestni redar Gratschner.

S cerkvene strehe padel je mežnar pri sv. Vrbanu pri Ptuju, ko je hotel strešno opeko malo popraviti. Zdrsnil je ter padel iz dokajšne višočine na tla. Priletel je sicer na noge, a kljub temu se je hudo poškodoval. Čudno se nam zdi, da ga niso takoj v bolnišnico spravili, ker taka poškodba neobhodno zahteva zdravniško pomoč.

Požar. Zaradi pomanjkanja prostora smo zadnjič opustili poročati o požaru, ki je bil na večer dne 17. decb. m. l. v Dražencih pri Ptuju. Posestniku Anton-u Vigec-u so pogorela hišna in gospodarska poslopja s vsem živežem in krmo. Ogenj je nastal v podstrešju in se je, ker so bila poslopja se slamo krita, tako naglo razširil, da ljudje še vse obleke niso zamogli rešiti. Nepredvidnost je bila najbrž vzrok tej nesreči. — Gospodarji in gospodinje, ne pustite vendar vašim poslom ali otrokom z odprto lučjo po shrambah svetiti! Kupite si svetilnico (laterno), ki ne stane bog-ve koliko denarja, za svečo pa se bode gotovo tudi našlo par krajcarjev!

Znani miloljubni župnik Janez Sušnik v Črešnjevcih je bil pri četrti obravnavi od ces. kr. sodišča v Mariboru zaradi razžaljenja časti svojih faranov krivim spoznan ter obsojen v 300 kron globe ali pa na 15 dni zapora. Neka tamošnja tercijska, katera mu je pomagala ljudi obrekovati in opravljati, dobila je 8 dni zapora. Le tako naprej, Janez! Natančneje priobčimo prihodnjič.

Podgane zapuščajo ladjo. Načelnik okrajnega zastopa Celjskega, dr. Josip Sernec, njegov namestnik dr. Josip Dečko in še par klerikalnih dohtarjev kot odborniki, so naznanili, da nočejo nadalje ta zaupna in častna mesta zavzemati. S tem činom mislijo se najbrž odtegniti dolžnosti, povzročeno škodo ondotnemu okraju plačati. Ta reč pa morebiti vendar ne bo šla tako zlahka! Bodemo videli.

Spoznanje. „Domovina“ je svoje grde napade in obrekovanja nasproti g. Adamiču pripoznala kot neutemeljena in krivična, prosila je razžaljenca odpuščenja ter mu obljubila, da ga bode v prihodnje popolnoma v miru pustila. Župnik Ogrizek, kam se bode sedaj obrnil? Rrrrr—paf!

Dopisi.

Iz Kamnice pri Mariboru. Gospod kaplan, ali ne bodete skoraj nehali otrok trpinčiti, kakor ste doslej navado imeli. Pač ste se slabo vzgojeslovja naučili, če mislite šolarje s tepenjem in lasanjem Vam pokorne narediti. Če si ne upate z drugimi sredstvi discipline upeljati, tedaj je bolje za Vas, še boljše pa za šolsko mladino, ako napravite prostor uvidnejšemu nasledniku. Nepoznatega jezika s tepenjem nikogar ne bode naučili, najmanj pa otroka, to smo Vam že zadnjič rekli in rečemo Vam danes še enkrat. Ako pa naše opominjevanje ne bode izdalo, nastopili bomo drugo pot, po kateri bomo gotovo dosegli, česar želimo, namreč odstranitev takih nedostatkov, katerih ne smemo, ne moremo in tudi nočemo dalje trpeti. Zapomnite si to! Kak prenapetež da ste, pokazali ste zadnjič tudi stem, da ste Vašega starega mežnarja grdo zmerjali, ko ste zapazili pri njemu škatljico žveplenk, ki je imela nemški napis. Revček je dobil žveplenke pri mariborskem trgovcu, pri katerem on blago kupuje, brez plačnó, nisi toraj nalašč takih kupil, a to ga v Vaših očeh ne opraviči. Prepovedali ste mu, da ne sme več pri dotičnem trgovcu nakupovati! Ja, Vi ste pač pravi oznanjevalec miru, sprave in ljubezni! To Vaše ravnanje, mislimo, nikakor ne odgovarja načelom in želji Vašega miroljubnega škofa, pa tudi ne volji Vašega župnika. Ne čohajte se, kjer Vas ne srbi ter bodite tak duhovnik in učitelj, kakoršen bi vsak moral biti!

Iz Ptujске okolice. Večkrat smo že opozarjali naše čitatelje, posebno tiste na deželi, da naj se varujejo takih potovalnih agentev, ki ljudi sleparijo in jih opeharijo za njih težko prisluženi denar. Škoda je zanj. Taki agenti vsiljujejo ljudem srečke ali loze, večinoma inozemske, oddajajo jih za plačilo na obroke. Najboljše je, da ga kolikor možno urno odpraviš, ker škoda je za vsako krono, ki mu jo daš ali obljubiš. Nekateri agenti nosijo velike podobe „sv. Družine“ okoli, prodajajo jih po 24 do 28 kron, medtem ko ista velja samo 12 kron in se za ta znesek naravnost iz Dunaja tudi lahko dobi; plačati morate agentu še enkrat toliko in še več, kakor je blago vredno. Drugi agentje vabijo spet ljudi k Graški zavarovalnici „k. k. priv. wechselseitige Brandschaden-Versicherungsanstalt“, a to je gola laž, ker ta zavarovalnica nima niti enega potovalnega agenta, ki bi ji zavarovance pridobavljal. Ti agentje si nameravajo toraj vaš denar po goljufiji prilastiti, ali pa vas vabijo z lažmi k zavarovanju h kaki drugi zavarovalnici, morebiti čisto tuji in nepošteni, medtem ko vi mislite, da bode zavarovanci pošteni in pripo-